

TÜRK EDEBİYATI

SORU BANKASI

SORU BANKAMIZ

KOLAY TEST

Konuyu kavratan yeni nesil **kolay** soruların yer aldığı testtir.

KOLAY-ORTA TEST

Pratik yapmayı sağlayan yeni nesil **kolay** ve **orta** düzey soruların yer aldığı testtir.

ORTA TEST

ÖSYM standartlarında yaşam ve beceri temelli **orta** düzey soruların yer aldığı testtir.

ORTA-ZOR TEST

ÖSYM standartlarında yaşam ve beceri temelli **orta** ve **zor** düzey soruların yer aldığı testtir.

İÇİNDEKİLER

ÜNİTE 1: TÜRK EDEBİYATINA GİRİŞ

Güzel Sanatlar ve Edebiyat	5
----------------------------------	---

ÜNİTE 2: METİN TÜRLERİ

Metinlerin Sınıflandırılması I	7
Metinlerin Sınıflandırılması II	15

ÜNİTE 3: ŞİİR

Coşku ve Heyecan Dile Getiren Metinler (Şiir)	23
Coşku ve Heyecan Dile Getiren Metinler (Şiir)	33
Söz Sanatları	43
Söz Sanatları	51

ÜNİTE 4: İSLAMİYET ÖNCESİ VE İSLAMİ DÖNEM TÜRK EDEBİYATI

İslamiyet Öncesi Türk Edebiyatı	59
Geçiş Dönemi Türk Edebiyatı	71
Halk Edebiyatı – Anonim Halk Edebiyatı	83
Aşık Halk Edebiyatı	91
Dini Tasavvufi Halk Edebiyatı	99
Divan Edebiyatı I	107
Divan Edebiyatı II	115
Divan Edebiyatı III	123

ÜNİTE 5: EDEBİYAT AKIMLARI

Edebi Akımlar	135
---------------------	-----

İÇİNDEKİLER

ÜNİTE 6: BATI ETKİSİNDE GELİŞEN TÜRK EDEBİYATI - I

Tanzimat Dönemi I	147
Tanzimat Dönemi II	157
Servetifünun Dönemi I	167
Servetifünun Dönemi II	175
Fecriati Dönemi	183
Milli Edebiyat Dönemi I	187
Milli Edebiyat Dönemi II	197

ÜNİTE 7: BATI ETKİSİNDE GELİŞEN TÜRK EDEBİYATI - II

Öz Şiir Anlayışını Sürdüren Şiir / Yedi Meşale	207
Milli Edebiyat Zevk ve Anlayışını Sürdüren Şiir	215
Garip Dışında Yeniliği Sürdüren Şiir	223
İkinci Yeni Sonrası Toplumcu Şiiri	231
Toplumcu Gerçekçi Roman- Hikâye	239
Bireyin İç Dünyasını Esas Alan Roman - Hikâye	247
Cumhuriyet Dönemi Tiyatro / Cumhuriyet Dönemi Öğretici Metinler	257

ÜNİTE 8: DÜNYA EDEBİYATI

Dünya Edebiyatı	265
-----------------------	-----

YAYIN SERTİFİKA NO

78809

ISBN

978-625-5961-73-0

MATBAA

KBM MATBAACILIK

MATBAA SERTİFİKA NO

73744

Konu: Güzel Sanatlar ve Edebiyat

1. Edebiyat - bilim ilişkisiyle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Edebî eserler oluşturulurken farklı bilimlerden yararlanılabilir.
- B) Edebî eserlerde yazar; psikoloji, tarih, sosyoloji gibi çeşitli bilim dallarından faydalanır.
- C) Dil, edebî eserlerde bir malzeme olarak kullanılır ancak bilimde dil bir araçtır.
- D) Bilimsel veriler edebî eserlerde yazar tarafından kurgulanarak kullanılabilir.
- E) Edebiyattaki gelişmeler bilimi doğrudan etkilemektedir.

2. Güzel sanatların özellikleri arasında;

- I. Öznel olması
- II. Biricik olması
- III. Yoruma açık olması
- IV. Fayda amacı gütmemesi
- V. Yaratıcılık yönü olması

numaralanmış ifadelerden hangisi yoktur?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

- 3. Edebiyat, müstakil bir bilim dalı olmasına rağmen ihtiyaç hissettiği zaman, başka bilim dallarından da faydalanabilir. ----, edebiyatın yakın yüzyıl içinde istifade etmeye başladığı sosyal bilim dallarından biridir. İki alanın da insanı temele alması aralarındaki ilişkiyi kaçınılmaz hale getirmektedir. Edebî eserlerde kişilerin iç dünyaları tahlil edilirken bu bilim dalından faydalanılır.**

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) Sosyoloji B) Psikoloji C) Coğrafya
D) Tarih E) Felsefe

- 4. (I) Tarih bilimi veya tarihçi, genelde insanlığın, özelde toplumların geçmişte karşı karşıya kaldığı önemli olayları ayrıntısına girmeden konu edinir. (II) Edebiyat ise daha çok tarihin anlatmadığı sıradan kişi ve olaylarla, bunların bıraktığı izlerin ayrıntılarıyla ilgilenir. (III) Tarihî şahsiyetlerin tarihte üstlendikleri rolün dışında yaşantılarına ait örneklerin belli bir olay örgüsü içinde anlatımı edebiyat biliminin, edebiyatçıların, roman ve hikâye sanatının işleri arasında yer alır. (IV) Edebî eserler, tarihi öğretme işleviyle hareket ederek tarih ilmini anlama ve sevdirmeye yolunda etkin rol oynar. (V) Bu bağlamda tarihçinin yazdıklarıyla sunulan bir tarihî olay veya şahsiyet, edebiyat ve edebî mahsuller vasıtasıyla ilgi alanı haline getirilebilir.**

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerin hangisinde bir bilgi yanlışı vardır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

5. Aşağıdakilerden hangisi işitsel sanatlara örnek gösterilebilir?

- A) Edebiyat B) Resim C) Hat
D) Bale E) Opera

- 6. (I) Güzel sanatlar; işitsel (fonetik), görsel (plastik) ve dramatik (ritmik) sanatlar olmak üzere üç gruba ayrılır. (II) Güzel sanatlar, kullanılan malzeme bakımından birbirinden farklıdır. (III) Edebiyat diğer güzel sanat dallarından, kullanılan malzeme ve kendisini ifade ediş tarzı bakımından ayrılır. (IV) Edebiyat dışındaki güzel sanat dallarının malzemesi boya, alçı, taş, ağaç gibi maddi unsurlarken işitsel sanatların içinde yer alan edebiyatın malzemesi dildir. (V) Edebiyat, diğer sanat dallarıyla etkileşim halinde olan bir sanat dalı değildir.**

Bu parçada numaralanmış cümlelerin hangisinde bir bilgi yanlışı vardır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

7. Edebiyat ve bilim birbirinden farklı yöntemler kullanır. Edebiyat kendi alanındaki üretiminde öznel bir bakışla güzelliğe ulaşmayı, kişiye estetik zevk kazandırmayı amaçlar. Bilim ise deney, gözlem, araştırma vb. yöntemlerle gerçeğe ve doğru bilgiye ulaşmayı amaçlar.

Bu parçadan hareketle aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

- A) Edebiyat ve bilimin birçok ortak yönü bulunmaktadır.
- B) Edebî eserler, bilimsel yöntemlerin etkisiyle oluşturulur.
- C) Edebî eserler sanatsal kaygıyla oluşturulurken bilim, gerçeği ve doğru bilgiyi elde etmek için oluşturulur.
- D) Bilimsel verilerin ortaya çıkışı ile edebî metinlerin oluşturulması arasında yöntemsel benzerlik vardır.
- E) Edebî eserler hayal gücüyle oluşturulduğu için bu eserlerde herhangi bir bilim dalının etkisi bulunmamaktadır.

8. Aşağıdakilerden hangisi sanat eserinin özelliklerinden biri değildir?

- A) Sanatçının hayal gücü ve yeteneğiyle oluşturulur.
- B) Tektir, benzerleri yapılamaz.
- C) Estetik zevk uyandırmayı amaçlar.
- D) Herkeste farklı hisler uyandırabilir.
- E) Usta - çırak ilişkisiyle öğrenilir.

9. Aşağıdakilerden hangisi metinlerin sınıflandırılmasında etkili olan unsurlardan biri değildir?

- A) Metinlerde kullanılan anlatım türü
- B) Metinlerin gerçeklikle ilişkileri
- C) Metinlerin oluşturulma amacı
- D) Metinlerin sanatsal değeri
- E) Metinlerde dilin kullanım ve işlevi

10. Güzel sanatların sınıflandırılmasına göre aşağıdaki sanat dalları ikiye eşleştirilirse hangisi dışta kalır?

- A) Hat
- B) Minyatür
- C) Tiyatro
- D) Edebiyat
- E) Opera

11. Bilimsel metinler ile sanatsal metinlerin farkları arasında aşağıdakilerden hangisi gösterilemez?

- A) Bilimsel metinde dil göndergesel işlevde kullanılırken sanatsal metinlerde dil sanatsal işlevde kullanılır.
- B) Bilimsel metinlerin amacı okuyucuya bilgi aktarmakken sanatsal metinlerin amacı okuyucuda estetik zevk uyandırmaktır.
- C) Bilimsel metinlerde ele alınan konular nesnel olurken sanatsal metinlerde öznellik söz konusudur.
- D) Bilimsel metinler kurmacaya dayanırken sanatsal metinlerde kurguya yer verilmez.
- E) Bilimsel metinlerde açık, yalın bir dil kullanılırken sanatsal metinlerde mecazlı bir anlatıma yer verilir.

12. Aşağıdakilerden hangisinde bir bilgi yanlışı vardır?

- A) Minyatür, görsel sanatlardan biridir
- B) Ritmik sanatlar, harekete biçim veren sanatlardır.
- C) Edebiyat, malzemesi dil olan ritmik bir sanattır.
- D) Sese biçim veren sanatlara fonetik sanatlar denir.
- E) Heykel, mimari sanatları plastik sanatlar arasındadır.

13. Sanat etkinliğinde bireyin iç dünyasında kendisine özgü olanla dış dünyada bulunanlar birleşerek yeni ve özgün bir görünüş kazanırlar. Demek ki sanat etkinliğinde, insana özgü yetenekler ve sanatçının iç dünyası ile doğada bulunanlar sanatçının hayal dünyasında, belki de kişiliğinde yeni ve farklı bir oluşumda birleşirler. Yeni ve farklı bir varlığın veya etkinliğin ortaya çıkmasına sebep olurlar.

Bu parçadan hareketle;

- I. Sanat, mevcut malzemeden bir düzen ve şekil oluşturma hamlesidir.
- II. Sanat, insanlarda bir izlenim oluşturma işidir.
- III. Sanat, ruhun madde içinde görünüşüdür.

numaralanmış yargılardan hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) Yalnız III
- D) I ve III
- E) II ve III

Konu: Metinlerin Sınıflandırılması I

1. Akşama kadar bu köşede bekledi. Ara sıra ayağa kalkıp dizlerini ovuşturuyor, sonra tekrar çömelerek kafasının içindeki sisli boşluğa gözlerini çeviriyordu. Düşünmesi ve tahayyül etmesi kendisine hoş gelecek hiçbir şey mevcut olmadığı için, bu boşluk ona bir dinlenme gibi geliyordu. Birkaç kere anası aklına geldi. Onun ağlamaklı yüzünü görür gibi oldu. Üç küçük çocuğunu toprak bir damda bırakarak başka köylerde ve el yanında birkaç lokma için didinen bu kadına karşı garip bir merhamet duyuyordu. Bunda, biraz da kardeşlerine karşı anasıyla aynı vaziyette bulunmasının tesiri vardı. Evdeki iki aç mahluk haftada bir gelen zavallı kadını da hep o kin dolu bakışlarla karşılardı. Kadıncağız, getirdiği bulgurdan yağsız bir çorba yaparken, kuru kuru hıçkırıklarla iktifa eder, evi bir parça düzeltmeye çalışır, akşama kadar kaldıktan sonra, bazen bir kelime bile konuşmadan çıkar giderdi. Küçük Hasan onun ağzından babasına veya herhangi bir akrabaya dair bir kelime bile duymamıştı.

Bu parçayla ilgili olarak;

- I. Anlatmaya bağlı edebi metin örneğidir.
II. İlahi bakış açısı vardır.
III. İç monolog yönteminden yararlanılmıştır.

numaralanmış yargılardan hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

2. Aşağıdakilerden hangisinde ulus – destan eşleştirmesinde bilgi yanlışı vardır?

- A) Hint – Ramayana
B) Alman – Nibelungen
C) Japon – Şinto
D) İran – Gılgamış
E) Yunan – İlyada

3. Roman türüne ait aşağıda verilen bilgilerden hangisinde yanlışlık vardır?

- A) İlk psikolojik roman Mehmet Rauf tarafından yazılan *Eylül*'dür.
B) İlk tarihi roman Namık Kemal tarafından yazılan *Cezmi*'dir.
C) İlk edebi roman Şinasi tarafından yazılan *İntibah*'tır.
D) İlk realist roman Recaizade Mahmut Ekrem tarafından yazılan *Araba Sevdası*'dır.
E) İlk çeviri roman Yusuf Kamil Paşa tarafından çevrilen *Telemak*'tır.

4. Aşağıdakilerden hangisi durum öyküsünün Türk edebiyatındaki temsilcilerinden biridir?

- A) Sabahattin Ali
B) Yakup Kadri Karaosmanoğlu
C) Reşat Nuri Güntekin
D) Memduh Şevket Esendal
E) Ömer Seyfettin

- 5.

Anlatmaya Bağlı Metinler	Göstermeye Bağlı Metinler
I. Öykü	IV. Komedi
II. Fabl	V. Destan
III. Orta oyunu	VI. Meddah

Yukarıdaki tablodaki bilgi yanlışının giderilmesi için numaralanmış türlerden hangileri yer değiştirmelidir?

- A) I ve VI B) I ve IV C) II ve IV
D) III ve V E) III ve VI

6. Halk hikâyeleriyle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

- A) Yalın, sade bir dil kullanılır.
- B) Olağanüstü unsurlarla gerçek olaylar bir aradadır.
- C) Genellikle aşk, kahramanlık temaları ve dini konular işlenir.
- D) İslamiyet öncesi destan geleneğinin devamı niteliğindedir.
- E) Olaylar nazım, coşkulu kısımlar nesir biçiminde anlatılır.

7. Aşağıdakilerden hangisi, ayraç içindeki kavramla uyuşmamaktadır?

- A) Tiyatroda, sahneyi eserin konusuna göre döşeyip hazırlamada kullanılan eşyanın toplu adı. (Dekor)
- B) Toplumsal sorunları, mizahi bir yaklaşımla hicveden tiyatro türüdür. (Tuluat)
- C) Kişileri melek, cin, şeytan, peri gibi olağanüstü olan oyunlaştırılmış masal. (Feeri)
- D) İçinde konuşma olmayan, tamamen jest ve mimiklere dayalı seyirlik oyun. (Pantomim)
- E) Kişilerin birbirine karşı söylediği coşkulu ve çok uzun sözlerdir. (Tirat)

8. Aşağıdakilerden hangisi trajedinin özelliklerinden biri değildir?

- A) Üç birlik kuralına yer verilir.
- B) Soylu, ciddi bir üslup kullanılır.
- C) Kötü olaylara sahnede yer verilebilir.
- D) Konusunu tarih ve mitolojiden alır.
- E) Kral, kraliçe gibi soylu karakterlere yer verilir.

9. Aşağıdakilerden hangisi geleneksel tiyatro türlerinden değildir?

- A) Karagöz
- B) Orta oyunu
- C) Meddah
- D) Dram
- E) Köy seyirlik oyunu

10. Bir varmış, bir yokmuş. Evvel zaman içinde, kalbur saman içinde... Pire berber iken, deve tellal iken, ben anamın beşiğini tıngır mıngır salları iken. Tıngır elek, tıngır felek demişler, bu masalı şöyle anlatmışlar. Bir varmış, bir yokmuş, evvel zamanda bir padişah ile bunun üç kızı varmış.

Bir gün bu padişah kızlarını başına toplamış, beni ne kadar seversiniz? demiş. En büyük kız dünyalar kadar, ortanca kızı kucak kadar, küçük kızı da tuz kadar severim demiş.

Padişah küçük kızın cevabına çok sinirlenmiş, insan tuz kadar sevilir mi demiş, ardından küçük kızını cellada teslim etmiş. Cellat, kızı kesmek için dağa götürmüştü...

Bu parçadan hareketle aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Bir masalın döşeme bölümünden alıntılanmıştır.
- B) Tekerlemelere yer verilmiştir.
- C) Öyküleyici anlatımdan yararlanılmıştır.
- D) Nazım – nesir karışık şekilde oluşturulmuştur.
- E) Yalın ve açık bir dil kullanılmıştır...

11. ---- bölümünde bildiğimiz tiyatro oyunları gibi baştan sona bir oyun oynanır, oyunun akışına göre kendi kılık ve şiveleri ile Zenne, Çelebi, Tuzsuz Deli Bekir, Beberuhi, Tiryaki, Frenk, Yahudi, Acem, Matiz gibi değişik tipler girip çıkarlar. Elbette ki başrollerde her zaman Karagöz ile Hacivat vardır. Karagöz ustası oyunun akışına göre bu tipleri azaltıp çoğaltabilir. Bazı oyunlarda Karagöz ve Hacivat da oyunun akışına göre değişik kılıklarda perdeye gelip rollerini yaparlar. Örneğin Karagöz'ün gelin olması oyununda Karagöz gelin kılığı ile oyuna katılır ya da cadılar oyununda Karagöz cinler tarafından çarpılıp eşek haline gelir, Karagöz'ün ağalığı oyununda Hacivat kahya olur, salıncak oyununda ise Karagöz tarafından tanınmamak için kadın kılığına girer.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) Mukaddime
- B) Muhavere
- C) Fasil
- D) Giriş
- E) Bitiş

Konu: Metinlerin Sınıflandırılması I

1. Aşağıdakilerden hangisi fabl türünün özelliklerinden biri değildir?

- A) Kişileştirme ve konuşturma sanatlarından faydalanılır.
- B) Genellikle ders verme amacı güdülür.
- C) Çocuk eğitiminde sıklıkla kullanılır.
- D) Karakterleri insan dışı varlıklardır.
- E) Olağanüstü unsurlara yer verilmez.

2. Aşağıdakilerden hangisi anlatmaya bağlı edebi metinlerden biri değildir?

- A) Öykü
- B) Günlük
- C) Roman
- D) Destan
- E) Fabl

3. Uygur halkı, hakanın iki güzel kızının sıradan biriyle evlendirilmeyeceği kanaatindedir. Hakan da aynı şekilde düşünür ve onları insanlardan uzak tutmanın yollarını arar, ülkenin en kuzeyinde insanların ayak basmadığı yerde bir kule yaptırır. Kızlarını kuleye kapatır, İlah'a yalvararak onları gelip almasını diler. Öyle yalvarır ki destana göre İlah Bozkurt şekline bürünerek kızlarının yanına gelir.

Uygur hakanı kızlarını bozkurt ile evlendirir. Evlenmelerinden birçok çocuk dünyaya gelir, bunlara Dokuz Oğuz-On Uygur denilmiştir. Çocukların sesi bozkurt sesine benzer. Bu çocuklar bir bozkurt ruhunu taşıyarak çoğalırlar.

Uygurların yaşadıkları bu olay dilden dile dolaştı. Yeri geldi ozanların kopuzunda hayat buldu, yeri geldi kalem ehli kimselerin kitaplarından silinmemek üzere kâğıda işlendi.

Bu parçada destanın oluşumuyla ilgili aşağıdaki "gerekli şart ve safhalardan" hangisi hakkında bilgi yoktur?

- A) Çekirdek dönem
- B) Sözlü gelenek
- C) Yazıya geçirilme
- D) Destan anlatıcısı
- E) Kahramanın ortaya çıkışı

4. Masal türüyle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisinde bilgi yanlışı vardır?

- A) Tekerlemelere yer verilir.
- B) Döşeme, olay ve dilek bölümlerinden oluşur.
- C) Zaman ve mekân unsurları belirsizdir.
- D) Olağanüstülükler yer verilir.
- E) Şiir biçiminde oluşturulur.

5. Beyrek'e mektup gönderdiler. Beyrek odasında yiğitleri ile yiyip içiyordu. Aruz'dan adam geldi, selam verdi. Beyrek selam aldı. Dedi: Hanım, Aruz size selam ediyor, kerem etsin Beyrek gelsin bizi Kazan ile barıştırsın diyor. Beyrek pekala dedi. Atını çektiler, bindi. Kırk yiğitle Aruz'un evine geldi. Dış Oğuz beyleri otururken girip selam verdi. Beyrek'e Aruz der: Biliyor musun seni niye çağırdık? Beyrek der: Niye çağırdınız? Aruz der: Hep şu oturan beyler Kazan'a asi olduk, ant içtik. Kur'an getirdiler, sen de ant iç dediler. Kazan'a ben asi olmam diye ant içti, söyledi:

Der:

Ben Kazan'ın nimetini çok yemişim

Bilmez isem gözüme dursun

Kara koçta cins atına çok binmişim

Bilmez isem bana tabut olsun

Güzel kaftanlarını çok giymişim

Bilmez isem kefenim olsun

Alaca büyük otağına çok girmişim

Bilmez isem bana zindan olsun

Ben Kazan'dan dönmem belli bil

Bu parçayla ilgili olarak

- I. Yazıldığı dönemin zihniyetini yansıtmaktadır.
- II. Karakterler psikolojik derinlikle ele alınmıştır.
- III. Olayın yaşandığı toplumun inanışlarına dair unsurlar vardır.

numaralanmış yorumlardan hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) Yalnız III
- D) I ve III
- E) II ve III

6. I. İlk köy romanı
II. Batılı anlamda ilk roman
III. İlk psikolojik roman
IV. İlk yerli roman

Aşağıdakilerden hangisi yukarıda verilen özelliklerden biriyle eşleştirilemez?

- A) *Eylül* B) *Mai ve Siyah*
C) *Zehra* D) *Karabibik*
E) *Taaşşuk-ı Talat ve Fitnat*

7.

Kişisel Hayatı Konu Alan Metinler	Gazete Çevresinde Gelişen Metinler
I. Anı	IV. Deneme
II. Günlük	V. Makale
III. Sohbet	VI. Biyografi

Yukarıdaki tablodaki bilgi yanlışının giderilmesi için numaralanmış türlerden hangileri yer değiştirmelidir?

- A) I ve VI B) I ve IV C) II ve IV
D) III ve V E) III ve VI

8. I. Beowulf
II. İlyada
III. Ramayana
IV. Mahabharata
V. Odysseia

Yukarıda verilen destanlar uluslarına göre ikiye ayrılırsa eşleştirilirse hangisi dışta kalır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

9. HACİVAT – Merhaba Karagöz'üm, uğurlar olsun!

KARAGÖZ – İftar kokuları burnuna dolsun!

HACİVAT – Hah hah hah!... Eksik olma, beni yine güldürdün! Aman!...

KARAGÖZ – Ne oldu Hacı Cavcav, kel kafanı bit mi ısırdı?

HACİVAT – Değil efendim! Sen göbekenmişsin?

KARAGÖZ – Pataklarım ha, ağzını bozma!

HACİVAT – Canım fena bir şeyi mi söyledim?

KARAGÖZ – Köftehor, "Sen köpek yemişsin!" dedin ya!...

HACİVAT – Efendim hiç öyle söyler miyim? Yani göbek yapmışsın diyorum.

KARAGÖZ – Ne zaman börek yapmışsın?

HACİVAT – Allah iyiliğini versin, hemen saçmalamaya başladın! Kilo almışsın...

KARAGÖZ – Bizde terazi yok ki, kilo alıp ne yapayım?

HACİVAT – Nasıl anlatmalı? Şişmanlamışsın!

KARAGÖZ – Öyle söylesene! Hay hay!

Bu parça, Karagöz oyununun hangi bölümünden alınmıştır?

- A) Mukaddime B) Muhavere C) Fasil
D) Bitiş E) Dilek

10. Masal türüyle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Masal kahramanları tek yönlü olarak ele alınır; iyiler her zaman iyi, kötüler hep kötüdür.
B) Masallar mutlu sonla biter; iyiler ödüllendirilir, kötüler cezalandırılır.
C) Masal kahramanları olağanüstü kişilerden oluşabilir.
D) Masallarda ulusal değerleri vurgulama amacı vardır.
E) Yer, zaman gibi unsurlar detaylıca anlatılmaz.

Konu: Metinlerin Sınıflandırılması I

1. I. Hayatı olduğu gibi, bütün acıklı ve gülünç yönleriyle sahnede gösterilmesi amacıyla yazılmış tiyatro yapıtlarıdır.
II. Ünlü Alman oyun yazarı Bertolt Brecht tarafından ortaya konulan tiyatro türüdür.
III. Doğaçlama oynanan tiyatroya verilen addır.
IV. Hayatın acıklı yönlerini sahnede göstermek, ahlak ve erdem örneği vermek amacıyla yazılmış tiyatro yapıtlarıdır.
V. Türk edebiyatına Tanzimat Dönemi'nde giren, yalnız işaretlerle oynanan sözsüz tiyatro oyunudur.

Aşağıdaki terimlerden hangisinin tanımı yukarıda verilmemiştir?

- A) Epik tiyatro B) Dram C) Tuluat
D) Komedi E) Tragedya

2. -----, Kavuklu ve Pişekar adlı iki kahramanın etrafında gelişen, genellikle palanga veya meydan adı verilen bir yerde gösterilen oyun türüdür. Bir olay çevresinde geçen, olayla ilişkili taklit, sohbet, nükte, müzik ve şarkıdan oluşan bir oyundur. Oyunun baş kişileri Kavuklu ve Pişekar'dır. Kavuklu cahil, af geçinen ama aslında kurnaz, neşeli, zeki bir halk tipidir; Pişekar ise okuma yazma bilen, akıllı, iyiyi kötünden ayırt eden, kültürlü ve medeni bir kişiliği temsil eder.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) Komedi B) Trajedi C) Karagöz
D) Orta oyunu E) Meddah

3. **Aşağıdakilerden hangisinde Karagöz oyunu ile ilgili bilgi yanlıştır?**

- A) Karagöz oynatan kişilere Karagözcü, hayalî ya da hayalbaz ismi verilir.
B) Oyunun mukaddime, muhavere, fasıl ve bitiş olmak üzere dört bölümü vardır.
C) Oyunun temel kişisi olan Karagöz, öğrenim görmemiş, düşündüğünü söyleyen biridir.
D) Hacivat, orta oyunundaki Kavuklu karakterine benzemektedir.
E) Oyunda Beberuhi, Zenne, Tuzsuz Deli Bekir gibi yardımcı karakterler vardır.

4. **Aşağıdakilerden hangisi sözlü anlatım türlerinden biri değildir?**

- A) Sohbet B) Sempozyum
C) Panel D) Münazara
E) Açık oturum

5. (I) Roman Türk edebiyatına Tanzimat Dönemi'nde girmiştir. (II) Çeviri romanlarla başlayan bu süreçte, ilk çeviri roman Yusuf Kamil Paşa'nın *Telemak* adlı eseridir. (III) İlk yerli roman ise Samipaşazade Sezai tarafından yazılan *Taaşuk-ı Talat ve Fitnat* eseridir. (IV) Tanzimat Dönemi'nde yazılan ilk romanlar teknik açıdan kusurludur. (V) Servetifünun Dönemi'nde ise Batılı anlamda başarılı roman örnekleri görülmektedir.

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerin hangisinde bilgi yanlıştır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

6. Aşağıdakilerden hangisi yapay destan değildir?

- A) Üç Şehitler Destanı
- B) Kaybolmuş Cennet
- C) Kuvayı Milliye Destanı
- D) Ergenekon Destanı
- E) İlahi Komediya

7. Aşağıdakilerden hangisi masal derleyen yazarlardan biri değildir?

- A) Reşat Nuri Güntekin
- B) Eflatun Cem Güney
- C) Pertev Naili Boratav
- D) Tahir Alangu
- E) Naki Tezel

8. Aşağıdakilerden hangisinin bir masalın döşeme bölümünden alındığı söylenebilir?

- A) Keloğlan yükünü sarmış, eşeğine deh demiş de dere boyundan doğru çıkmış üstteki değirmene varmış.
- B) Onlar ermiş muradına, biz çikalım kerevetine.
- C) Evvel zaman içinde, kalbur saman içinde deve tellal, pire berber iken...
- D) Keloğlan bakmış başka değirmen yok. Ununu öğütmeden geri dönmek de olmaz.
- E) Köse ile Keloğlan da ölünceye kadar komşu yaşamışlar.

9. (I) Komedi insanların ve toplumun gülünç yönlerini ortaya koyar, izleyenlerini güldürmeyi ve düşündürmeyi amaçlar. (II) Komedinin konuları günlük hayattan seçilir. (III) Karakterler ise sıradan insanlardır. (IV) Üç birlik kuralına uyma zorunluluğu yoktur. (V) Üslupta soyluluk aranmaz, kötü olaylara sahnede yer verilebilir.

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerin hangisinde bilgi yanlış vardır?

- A) I
- B) II
- C) III
- D) IV
- E) V

10. Fenerin ışığı yolun üstüne bir daha düştü; Suat uzaklaşmış bile; tek balığını sallıyor elinde. İstasyona yedi dakikada, evine on dakikada varır. Dondum. Denize inen yolun başında ışığın sandalı aydınlatmasını bekliyorum. Sandal çırpıntılı ışığın içindeyken atıyorum balığı. Kut, kof, katılmış katılığın sesi geliyor. Eve gitmek uzun sürer. En azından on beş dakika; üşeniyorum. Usanç geldi bu yoldan. Babam kızmış, kapının sürgüsünü gene sürdürmüştür anneme. Otele gitsem. Ömrümde giremedim, gıcırtilı, esnedi esneyecek gibi duran kapısından içeri. Yıllardır da geçerim önünden. Ne zaman gelecektim sanki. Yatağımı, evimi severdim şimdiye kadar; oda demeli, oda demek daha doğru olur. Odamı, yalnız odamı severdim. Ondan da soğuttular sanki beni. Garip olacak, kılığım da pek uygunsuz, aldırma. Kapı sürgülü olsa bile bodrum penceresinden girerdim. O da olurdu. Otel, oteli denemeli. Yeni bir oda görürüm, sırası gelmişken...

Bu parçayla ilgili olarak;

- I. Anlatmaya bağlı edebi metin örneğidir.
- II. Gözlemci bakış açısı vardır.
- III. İç monolog yönteminden yararlanılmıştır.

numaralanmış yargılardan hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) Yalnız III
- D) I ve II
- E) I ve III

11. Aşağıdakilerden hangisi anlatmaya bağlı edebî metinlerden biri değildir?

- A) Destan
- B) Roman
- C) Fabl
- D) Orta oyunu
- E) Masal

12. ---- tekniği, yazarın kurgusal bir metinde anlatıcının ya da karakterin aklından geçenleri herhangi bir mantık ölçüsüne bağlı kalmadan zihninde anlık yanıp sönen düşünceleri, sayıklama edasıyla kâğıda dökmesi olarak tanımlanır.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) Bilinç akışı
- B) Pastiş
- C) Parodi
- D) Özetleme
- E) Montaj

Konu: Metinlerin Sınıflandırılması I

1. Aşağıdakilerden hangisinde ulus – destan eşleştirmesinde bilgi yanlışı vardır?

- A) İran – Şehname
- B) Yunan – İlyada
- C) Rus – İgor
- D) İspanyol – La Cid
- E) Japon – Nibelungen

2. Aşağıdakilerden hangisi durum öyküsünün temsilcilerindendir?

- A) Ömer Seyfettin
- B) Sait Faik Abasıyanık
- C) Halide Edip Adıvar
- D) Reşat Nuri Güntekin
- E) Halit Ziya Uşaklıgil

3. Aşağıdakilerden hangisi dramın özelliklerinden biri değildir?

- A) Acıklı olaylarla komik olaylar bir arada işlenebilir.
- B) Yalın, anlaşılır bir dil kullanılır.
- C) Kişiler, soylu insanlardan da sıradan insanlardan da seçilebilir.
- D) Üç birlik kuralına uyma zorunluluğu yoktur.
- E) Vurma, yaralama gibi kötü olaylar sahnede gösterilmez.

4. ----, bir hikaye anlatıcısının küçük bir seyirci topluluğuna sözler, sesler, ve eylemler yoluyla taklit kullanarak bir hikaye anlatması canlandırmasıdır. Anlatıcının genel imgesi ahşap bir sandalyede oturmuş elinde bir sopa ya da baston olan, omzunda büyükçe bir mendil ya da makrame bulunan bir adamdır. Yine genel bir algıya göre o bir konuşma, anlatma ustasıdır.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) Orta oyunu
- B) Karagöz
- C) Dram
- D) Meddah
- E) Köy seyirlik oyunu

5. Aşağıdakilerden hangisinde trajedi ile ilgili bilgi yanlışı vardır?

- A) Beş perdeden oluşur, perde arası verilmeden oynanır.
- B) Seyircide acıma ve korku hissi uyandırmak amaçlanır.
- C) Argo ve kaba sözlere yer verilmez.
- D) Her kesimden insandan söz edilir.
- E) Kötü olaylar sahnede gösterilmez.

6. ➤ İlk psikolojik roman denemesi
➤ İlk köy romanı
➤ İlk yerli roman
➤ İlk realist roman

Aşağıdakilerden hangisi yukarıdaki açıklamalardan biriyle eşleştirilemez?

- A) Eylül
- B) Zehra
- C) Karabibik
- D) Araba Sevdası
- E) Taaşuk-ı Talat ve Fitnat

7. Türk edebiyatında yazılan ilk tiyatro aşağıdakilerden hangisidir?

- A) *Vatan yahut Silistre*
- B) *Şair Evlenmesi*
- C) *Kibarlık Budalası*
- D) *Çerkes Özdenler*
- E) *Gülnihal*

8. Aşağıdakilerden hangisi yapay destanın özelliklerinden biri değildir?

- A) Anonim özellik göstermez, yazarı bellidir.
- B) Genellikle yakın geçmiş anlatır.
- C) Çekirdek, yayılma ve derleme aşamalarından oluşur.
- D) Genellikle şiir biçiminde oluşturulur.
- E) Coşkulu, epik bir anlatımla oluşturulur.

9. Aşağıdakilerden hangisinde ulus – destan eşleştirmesinde bilgi yanlıştır vardır?

- A) Fin – Kalevela
- B) Sümer – Gılgamış
- C) Hint – Ramayana
- D) İngiliz – Beowulf
- E) Japon – İgor

10. Aşağıdakilerden hangisinde boş bırakılan yere, araç içindeki kavram getirilemez?

- A) ---- , geçmişte yaşanan bir olayın edebî eser formatında yeniden kurgulanmasıyla oluşturulur. (Tarihî roman)
- B) ---- , toplumsal sorunların sebepleriyle birlikte ele alındığı roman türüdür. (Sosyal roman)
- C) ---- , günlük yaşamda rastlanmayan, ilgi çekici olayların sürükleyici bir anlatımla işlendiği roman türüdür. (Töre romanı)
- D) ---- , karakterlerin iç dünyalarının detaylı tahlillerle ele alındığı roman türüdür. (Psikolojik roman)
- E) ---- , bir kişinin yaşamının edebî metin formatında ele alındığı roman türüdür. (Biyografik roman)

11. Aşağıdaki metinlerden hangisinde farklı bir anlatıcı bakış açısı vardır?

- A) Asansörü kullanmak aklıma bile gelmemişti, onuncu kata kadar merdivenlere ağır ağır tırandım. Aksilik bu ya, anahtarlarımı yanıma almayı unuttuğumdan büyük bir mahcubiyet içinde zile hafifçe dokundum. Kısa bir süre sonra ses geldi ve büyük bir korkuyla bana bakan annem kapıyı açmıştı. Ben uyuduklarını zannetsem de gece yarısına kadar benden haber alamadıkları için endişe içinde beni beklediklerini hemen sezdim.
- B) Bütün o parlak ışıklar, sağa sola savrulup giden şimşekler ve dalga dalga büyüyerek her şeyi yutan karanlık noktalar yavaşça kayboldu. Korkarak gözlerini açtı. Saatlerdir balyozla dövülüyormuş gibi zonklayan başının sol yanındaki ağrının kalmadığını hissetti. Bundan önceki krizlerde olduğu gibi şiddetli bir mide bulantısı yoktu; ama yüzünün sol yanındaki, sol kol ve bacağındaki uyuşukluk devam ediyordu.
- C) Çay içmiş miydik o gün, bilmiyorum. Birkaç dakika, saat, gün ya da yıl sonra ben ayağa kalkmışım. Gidiyordum. Dudaklarımın kenarında bir bilmeceyi çözememenin sıkıntısı. Balkondan salona, salondan antreye, kapıya ve merdivenlere yürüdüğümü anımsamıyorum. Yürümemişimdir belki, balkon kuşları gibi uçmuş gitmişimdir tek başıma. Gökyüzünün rengine dönüşe dönüş gözden yiterken bakmışsındır arkamdan...
- D) Uslu uslu başımı salladım. Fırçayı ayak parmaklarımın arasına aldım, ağızda ıslattım ve boyalardan birine, en sevdiğim renk olan parlak maviye sürdüm. Fırçayı diğer ayağıma düşürdüm; çektiğimde mavi bir benek gördüm. "Oluyor!" diye bağırdım, heyecandan kıpkırmızı olduğumu hissediyordum.
- E) Bir oğlan elinde yarış bülteniyle yanımdan geçerken durdurup programı aldım. Anlamadığım, yabancı bir jargonda yazılmış sözcüklerin içinden tüyolar çıkartmaya çalıştım, sonunda Teddy'yi, jokeyini, haranın sahibinin kim olduğunu ve kırmızı beyaz renkleri buldum. Fakat bunlarla niçin bu kadar ilgileniyordum? Kağıdı öfkeyle buruşturarak attım, önce ayağa kalktım, sonra tekrar oturdum.

Konu: Metinlerin Sınıflandırılması II

1. Metinlerin sınıflandırılmasında aşağıdakilerden hangisi gazete çevresinde gelişen türler içinde yer almaz?

- A) Deneme B) Makale C) Fıkra
D) Sohbet E) Mektup

2. Aşağıdakilerden hangisi bir sohbet metninden alınmış olabilir?

- A) Yahu siz de benim gibi mi düşünüyorsunuz?
İnsanımızda bir alışveriş çılgınlığı türememiş mi?
Ara ara gittiğim alışveriş merkezlerinde rastlıyorum.
İnsanlar harıl harıl alışveriş yapıyor. Alışveriş arabasını eline alan, gezdiği her raftan ne varsa neredeyse hiç bakmadan, düşünmeden atıyor arabasına.
- B) İnsan elinde ne illet var ki dokunduğunu değiştiriyor; kendiliğinden iyi ve güzel olan şeyleri bozuyor. İyi olmak arzusu bazen öyle azgın bir tutku oluyor ki iyi olalım derken kötü oluyoruz. Bazıları der ki, iyinin aşırısı olmaz çünkü aşırı oldu mu zaten iyi değil demektir.
- C) Gaziantep Kalesi çok ilginç yerlerden bir tanesidir. Gaziantep Kalesi Allenben deresinin güney kısmında yer alan ve yüksekliği ortalama olarak 25 metre civarında bir tepe üzerinden kurulmuştur.
- D) Yaşadığımız teknoloji ve bilgi çağında her türlü bilgi, şimdiye kadar hiç olmadığı kadar hızlı bir şekilde yayılıyor. Özellikle internet gibi etkileşim ağlarında uluslararası her türlü kaynağa ulaşmak mümkün. Durum böyle olunca her dil, başka dillerden etkilenmekte, başka dillere ait olan sözcükleri kendi bünyesine toplamaktadır.
- E) Başarının olmazsa olmazı sağlam bir inançtır. İnanmadan yapılan her iş, kökleri kesilmiş bir ağacı andırır. Köklerinden mahrum kalmış görünürdeki ağaç bir müddet sonra nasıl kurumayla yüz yüze kalıyorsa inanmadan yapılan her iş de bir müddet sonra başarısızlıkla sonuçlanacaktır.

3. Hayatın en önemli gerçeği samimiliktir. Bu itibarla hayat ile bağı olan edebiyat, mutlaka samimi bir edebiyattır denilebilir. Hayatı en gizli, en karışık yönleriyle anlatmayan, duygularımızı tıpkı hayatta olduğu gibi saf ve derin bir şekilde duyurmayan, elemelerimizi, felaketlerimizi, açık açık yansıtmayan bir edebiyat, hayat ile ilgisiz ve sahte bir edebiyattır. Öyle bir edebiyat, kelimeleri dizip onları işleyen pek hünerli kuyumcular çıkarabilir. Belki onlar çok süslü, çok göz alıcı şeyler yapabilirler. Fakat ne yazık ki bütün bu sahte ürünler muntazam kış bahçelerinde yetişen iri yapraklı, parlak renkli çiçeklere benzer.

Aşağıdakilerin hangisi bu parçadan çıkabilecek bir özellik değildir?

- A) Yazarın kişisel düşüncelerini yansıtır.
B) Deneme türünde kaleme alınmıştır.
C) Samimi içten bir üslup kullanılmıştır.
D) Kendi kendine sohbet eden bir havası vardır.
E) Nesnel bir tutumla bilgi aktarılmıştır.

4. Aklını kullanmak, düşüncesini devreye sokmak, kendi iradesini kullanmak anlamlarında kullanılır. İnsanlar genellikle akılcılık denilince saf aklını devreye sokmayı anlamışlarsa da çoğu kez farklı farklı anlamlarda da kullanılmıştır. Örneğin; kimisi akli tek yol gösterici olarak alırken kimisi de akılla beraber kullanılması gereken duyguları ve idealleri ön plana alır. Platon akılla beraber duygularımızın da önemine değinir. Ama Aristo ise akli tek kaynak olarak ele alır. İslam düşüncesinde ise akıl denilince aklımıza İbn-i Rüşd gelir.

Bu parçayla ilgili aşağıdaki değerlendirmelerden hangisi yapılamaz?

- A) Karşılaştırmalardan yararlanılmıştır.
B) Makale türüne örnektir.
C) Tanık gösterme yönteminden yararlanılmıştır.
D) Fikirler nesnel bir şekilde sunulmuştur.
E) Ciddi, ağırbaşlı bir üslup tercih edilmiştir.

5. Özellikle son yüzyılda toplumda meydana gelen krizlerin kurtarıcısı olarak Batılılaşmayı, Batı hayranlığını baş sraya koyabiliriz. Sosyolojik olayların tahlilinde güçsüz toplumların, kendilerinden daha güçlü ve ileri olan toplumları her yönüyle taklit ettikleri görülmüştür. Tarih dikkatli bir şekilde incelendiğinde, bunun hep böyle devam ettiği ve devam edeceği gözden kaçmayan bir gerçek olarak karşımızda durmaktadır.

Yukarıdaki parçayla ilgili;

- I. Kişisel düşünceler aktarılmıştır.
- II. Gazete çevresinde gelişen metin türlerine örnektir.
- III. Olaylar devrim içinde aktarılmıştır.
- IV. Fikirleri kanıtlamaya yönelik bilgi aktarımı vardır.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) I ve III E) II ve IV

6. **Aşağıdakilerin hangisi denemenin özelliklerinden biri değildir?**

- A) Yazarı sınırlayan bir konu dağarcığı yoktur, istenen her konuda fikirler dile getirilebilir.
- B) Okurun sunulan fikirlerin gerçekliğine inanabilmesi için nesnel veriler ikna yoluyla aktarılır.
- C) Samimi bir üslup çizgisinde öznel yorumlarla inşa edilen bir türdür.
- D) Gazete çevresinde gelişen türün edebiyatımızda en büyük temsilcisi Nurullah Ataç'tır.
- E) Yazar herhangi bir düşüncüyü okurla konuşur gibi değil de kendi kendine konuşur gibi aktarır.

7. Yalnız yaşamının bir tek amacı vardır sanıyorum; o da daha başıboş, daha rahat yaşamak. Fakat her zaman, buna hangi yoldan varacağımızı pek bilmiyoruz. Çok kez insan dünya işlerini bıraktığını sanır; oysaki bu, işlerin yolunu değiştirmekten başka bir şey yapmamıştır. Bir aileyi yönetmek bir devleti yönetmekten daha kolay değildir. Ruh nerede bunalırsa bunalsın, hep aynı ruhtur; ev işlerinin az önemli olmaları, daha az yorucu olmalarını gerektirmez. Bundan başka, saraydan ve pazardan el çekmekle hayatımızın baş kaygılarından kurtulmuş olmuyoruz.

Bu parça aşağıdakilerden hangisinin özelliklerini yansıtmaktadır?

- A) Fıkra B) Makale C) Eleştiri
D) Sohbet E) Deneme

8. **Gazete çevresinde gelişen metinlerle ilgili aşağıda verilen bilgilerden hangisinde yanlışlık yapılmıştır?**

- A) İlk makale örneğimiz İbrahim Şinasi'nin yazdığı *Tercüman-ı Ahval Mukaddimesi*'dir.
- B) Deneme türünün Cumhuriyet Dönemi'nde önemli temsilcilerinden biri de Suut Kemal Yetkin'dir.
- C) Fıkra aktüel konuların yazardaki kişisel yansımasını sunan bir yazı türüdür.
- D) Ruşen Eşref Ünaydın'ın "Diyorlar ki" adlı eseri fıkra türünün edebiyatımızdaki ilk örneğidir.
- E) Eleştiri türünde değerlendirmeler olumlu veya olumsuz olabilir.

9. Son yıllarda en sık duyduğumuz kavramlardan bir tanesi "iklim değişikliği" değil mi? Herkes iklim değişikliğinden bahsediyor, eski yazların veya kışların böyle olmadığını anlatıp duruyor. Peki, insanlar haklı mı, gerçekten de mevsimleri olması gerektiği gibi yaşayamıyor muyuz? 1980'li yılların başında doğan biri olarak ben bile farkındayım bir şeylerin değiştiğinin. Eskiden öyle miydi? Yazın ortasında bile irili ufaklı dere ve derecikler akmaya başlar, her elli metrede bir bir çeşme ile karşılaşırız. Şimdilerde ne o çeşmelerden bir eser var ne de şırıl şırıl akan derelerden. Ne ilkbahar ilkbaharlığını biliyor ne de sonbahar sonbaharlığını...

Bu parça aşağıdaki metin türlerinden hangisinin özelliklerini yansıtmaktadır?

- A) Sohbet B) Fıkra C) Eleştiri
D) Deneme E) Makale

10. Zelzele, dün gece, İstanbul'u uykusunun en derin yerinde oynattı. Garip şey! Haftalardan beri komşu toprakları sarsan ve şimdi gizli adımlarla bize yaklaşır gibi olan bu âfetin, faaliyete geçmek için insan gafletini kollayıp gösterdiği şeytani dikkate bakılırsa, bunun, cana kastetmiş bir müthiş zekânın işi olduğuna hükmetmek lâzım geliyor.

Bu parçanın metin özelliklerinden yola çıkılarak aşağıdakilerin hangisi söylenemez?

- A) Güncel bir konu üzerinde değerlendirme yapılmıştır.
- B) Kişisel düşünceler aktarılmıştır.
- C) Nesnel bir anlatımdan uzaktır.
- D) Olay aktarımından yararlanılmamıştır.
- E) Okurla karşılıklı sohbet edencesine bir üslup vardır.

Konu: Metinlerin Sınıflandırılması II

1. Mesleğiniz ne olursa olsun, eminim, sizler de ülkemizdeki eğitim sisteminin sürekli değiştiğini gözlemlemişsinizdir. Evet, eğitim sistemi ile ilgili değişiklik yaşanmayan neredeyse tek bir gün yok. Kardeşim, bu yapboz tahtası mı ki yapıp yapıp bozuyorsun? İnsan, bir oturur, düşünür. Her şeyi en ince detayına kadar hesaplar, kitaplar, ondan sonra düşüncesini hayata geçirir ve belli bir süre bu düşüncede devam eder. Ama yok, bizde öyle mi? Biz önce yapıyor, sonra düşünüyoruz.

Aşağıdaki sanatçılardan hangisi edebiyatımızda bu parçanın yazıldığı türde kaleme aldığı eserleriyle tanınır?

- A) Ahmet Rasim
B) İbrahim Şinasi
C) Namık Kemal
D) Halide Edip Adıvar
E) Ahmet Hamdi Tanpınar

2. Mayıs ayının bir cumartesi günüydü. O zamanlar okullar saat 13.00'te hafta tatiline girerdi. Okul dağıldıktan sonra kitaplarımı bisikletin arkasındaki seleye bağladım, okuldan ayrıldım; ilçenin içinden geçip köy yoluna sapınca çantalı küçük radyomu boynuma asıp açtım. Yalnızdım. Ağır ağır bisikletle gidiyordum. İçimde okulla, derslerle, yalnızlık dolu yaşamımla çevredeki böcek, kuş sesleri ve yeşillikler bütünleşiyor, gittikçe uzaklaşan ilçeden köye doğru yaklaşıyordum.

Bu parçadan hareketle anı türüyle ilgili

- I. Dönemin tarihsel gerçeklerinin yansıtılmasına ışık tutar.
II. İnsan belleğinde iz bırakan olay ve olguları anlatır.
III. Yaşanmakta olanı değil yaşanmış olanı aktarır.
IV. Tanınmış, bilim, sanat ve politika adamlarının yaşamlarını çalışma ve araştırmalarını anlatır.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız II
B) II ve III
C) I ve IV
D) Yalnız I
E) I ve III

3. Aşağıdaki parçalardan hangisi kişisel hayatı konu alan metin örneklerinden biri olamaz?

- A) Bugün üçüncü gündür yatıyorum, üşütmüşüm, sayrıldam (hastalanmak) onun için. Çok sıkılıyorum. Oysa ben yatmağı severim, günün uzun bir bölümünü yataкта geçiririm, yazılarımın çoğunu yataкта yazarım. Gücün yatmak gereğince dayanamıyorum, kalkmak, dolaşmak geliyor, içimden. Galib'in ücüğünü (beyit) söylüyorum kendi kendime: "Ab-ı hayat-ı sohbet-i ahbaptan cüda / Mahileriz ki lüce-i deryaya hasretiz" Bu ücüğü andım da usuma geldi.
- B) 1931 yılının 6 Aralık Cuma sabahı ezanlar okunurken Bursa'da, Hisar semtinde Ortapazar Caddesi'ndeki 30 numaralı, iki katlı ahşap evde doğdum. Babam kereste tüccarı Kaya Müren, annem Hayriye Müren'dir. Başka kardeşim yok, tekim. İlkokul 1. sınıfa başladığımda çelimsiz, zayıf, kırpma saçları böyle platine kesilmiş, Tophane yokuşundan uçarcasına kendini bırakan bir çocuktum.
- C) Macaristan'dan ve Avusturya'dan itibaren içeride ve dışarıda her şey bana değişmiş göründü: Geçilen memleketlerin medeniyet ölçüsü olan vagon-restoran hizmeti ve hat boyunca manzaralar... Sembolist şairlerin bütün o titrek hayalleri karşımda hakikat olmuştu: Zümrüt çayırılar ortasında pırıl pırıl akan pembe akşam dereler...
- D) Batı göğünde, günün ufka veda edişi turuncu ve kıpkızıl çizgiler çekmişti. Onların üstünde Bodrum Kalesi kapkara bir silüet keskinliğinde yükseliyordu. Şiddetli bir içgüdüyle avludan dışarıya fırladım. Aceleyle bir dükkana koştum, bir büyük su kovasıyla bir kuyu ipi aldım. Avluya seğirttim. Kuyudan kova kova su çektim.
- E) Bu konu, dünya çapında bir açık arttırmaya dönmüş durumda. Avrupa 11'e çıkardı, biz ne duruyoruz? Şu ülke 13'e çıkardı bizim neyiz eksik... Gidiyor da gidiyor. Çünkü zorunlu eğitim yılını ne kadar yükseltirseniz o kadar "medenî" olmuş oluyorsunuz bu dünyada. Olay medenilik ölçüsü haline getirilince de karşı çıkmak kimin haddine! Bu gidişle torunlarımız çocuklarını bezden kurtulur kurtulmaz okula kaydettirecekler.

4. Degerndorf, Aralık, 58 ... Duygusuz. Yola çıktığımdan beri duygusuz, her şeyin önünde ve her yerde. Her şey yabancı; her şey ilginin dışında. Az önce balkona çıkıp apak çevreye bakarken yeniden anladım bunu. Kar burada her şeyi örttü. Olduğum yerden hiçbir şey görünmüyor; ne bir ağaç, ne bir ev, hiçbir şey. Her yer apak. Göz yorucu bir aklık (boşluk?). (...) Yazmayı denemiyorum bile. Bu boşlukta yazmak? Niçin? Kimin için? Nasıl? Ordan oraya bocalıyordum.

Bu parça aşağıdaki metin örneklerinden hangisinin özelliklerini yansıtmaktadır?

- A) Deneme B) Mektup C) Anı
D) Günlük E) Sohbet

5. Sabah, 24 Mayıs

Bu kaldırım üstü açık hava kahvesini seviyorum. Sabahları güneş almıyor ve rüzgâr duyumsanabiliyor. İlyaz sabahları bu kentte, bir ağaç hışırtısıyla işte buradayım, bu kahvede çayımı içmeye hazırlanıyorken birden, bir kokuyla, belirsiz, geliveriyor. Kağşamış gövdeyi üşütmemeye çalışarak ve onunla, o yaşlı, atık gövdeyle, genç ilkyaz arasındaki karışıklığı bilincimde kavrayarak; bilincimin, işte bir ince dilim limon koyup, gövdeyle ilkyazın bileşimi olduğunu düşünerek içiyorum çayımı. Eskiden, çok eskiden bir öykü yazmıştım. Malte gibi söyleyeyim: Ah, öyküler yazardım ben, genç kızların mavi kurdelelerinden söz açan, düz pabuçlu ve ince beyaz pardösüleri olan ve yağmurlardan; o öykülerden birinde, akşamları sokağa çıktığımda yüzüme menekşelerin atıldığını yazmıştım; 'ah, cumartesiler başkadır, sokaklar başkadır' diye yazmıştım.

Bu parçadan hareketle aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- A) Günü gününe yazılan notlardan oluşmaktadır.
B) Yazarın günlük yaşamından izler taşımaktadır.
C) Gazete çevresinde gelişen metin türünden alınmıştır.
D) Öznel cümlelerle desteklenen bir anlatımı vardır.
E) Niteleyici ifadelerden yararlanılmıştır.

6. Fikret bütün hayatınca tek bir mizaç ve karakterin inkişafını göstermekle beraber, tezahür şekilleri birbirinden ayrı olan dört merhale geçiriyor: Yirmi bir yaşına kadar, ileriki şahsiyetinin bazı taraflarını önceden haber veren oldukça sakin, fakat içli bir aile ve mektep devresi yaşıyor. Yirmi birler yirmi dört yaş arasında, kısa bir bahara benzeyen ilk gençlik çağını idrak ediyor. Yirmi dörtle otuz yaşları arasında, bütün hayatınca devam edecek olan karakteri kazanıyor. Bu tarihten ölümüne kadar olan devre, aynı şahsiyetin muhtelif şartlar altında gelişen safhalarından ibarettir.

Bu parça aşağıdaki metin türlerinden hangisine örnektir?

- A) Anı B) Makale C) Biyografi
D) Mektup E) Otobiyografi

7. Muazzam ve Muhterem Üstat,

Lütfen ihda buyurduğunuz «İclâl», hayli zamandır güzelliklere susamış olan ruhumu bütün acı güzelliği ile kandırdı, ölümün fecaati, bu kadar uzun yaşayacak bir lisan ile zannediyorum ki hiç yazılmamıştır. Duyduğunuz hicranı en samimî kam, ateşi ve iltihabı ile göğsünüzden çıkarmış, kâğıt üstüne koymuşsunuz; cümleleri birbirine gizli bir hıçkırık raptediyor, kelimeler gözyaşı ile dolu; sessiz, ketum ve mektum yaşlar... Ve ağlatan nefsinizle bize gösterdiniz ki ölümün siyah şiiri ölümünden nihayetsizmiş...

Bu parça aşağıdaki mektup türlerinden hangisinin örneğidir?

- A) İş mektubu B) Özel mektup C) Dilekçe
D) Açık mektup E) Edebi mektup

8. Aşağıdaki açıklamaların hangisinde yanlışlık yapılmıştır?

- A) Türk edebiyatında Batılı anlamda ilk günlük örneği Ali Bey'in *Seyahat Jurnalı*'dir.
B) Divan edebiyatında biyografi türünün karşılığı olarak tezkire kabul edilmektedir.
C) Reşat Nuri Güntekin'in *Anadolu Notları* eseri gezi yazısı türünde kaleme alınmıştır.
D) Türk edebiyatında ilk anı örnekleri Orhun Abideleri'dir.
E) Falih Rıfkı Atay'ın *Bir Bilim Adamının Romanı* eseri biyografik roman özelliklerini taşır.

Konu: Metinlerin Sınıflandırılması II

1. Aşağıdakilerden hangisi anı türünde yazılan eserlere örnek gösterilemez?

- A) Ömer'in Çocukluğu B) Anadolu Notları
C) Çankaya D) Boğaziçi Yalıları
E) Türk'ün Ateşle İmtihani

2. (I) Biyografi; sanat, siyaset, bilim gibi alanlarda önemli kişilerin yaşam öykülerinin anlatıldığı metin türüdür. (II) Anlatılan kişilerin doğum yeri, tarihi, yaşamı, mesleği gibi birçok konu hakkında bilgi verilir. (III) Biyografilerde anlatım III. kişi ağzından yapılır. (IV) Divan edebiyatında biyografilerin karşılığı tezkirelerdir. (V) İlk tezkire Babürşah tarafından yazılan *Babümame* adlı eserdir.

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerin hangisinde bilgi yanlış vardır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

3. Okumayı sever misiniz? Böyle bir sual olur mu? Elbette seversiniz; sevmeseydiniz bu gazeteyi almaz, bu satırları da okumazdınız. Her kim olursa olsun bir muharririn hitap ettiği kimseler, muhakkak okumayı seven kimselerdir. Ama kimisi çok kimisi az okur. Ben de sualimi sorarken bilhassa bunu öğrenmek istiyordum: Az okuyanlardan mısınız? Çok okuyanlardan mı? Birinci sınıftansanız haksızsınız çünkü az okumak hemen hemen hiç okumamakla birdir. Sizi bir kitap dostu olmağa davet ediyorum.

Bu parça, aşağıdaki metin türlerinin hangisinden alınmış olabilir?

- A) Gezi yazısı B) Sohbet C) Anı
D) Fıkra E) Makale

4. Memeli sınıfının Carnivora takımına ait Lutra (Lukra) cinsi dünyada 13 türle temsil edilmektedir. Bu türlerden Avrasya su samuru (Lutra lutra) Palearktik bölgede geniş bir yayılış alanına sahiptir. Avrasya su samurunun Türkiye'deki durumu ile ilgili yapılan ilk üç sempozyumun sonucuna göre Lutra lutra'nın Türkiye'nin her yerinde yayılış gösterdiği belirlenmiştir. Lutra lutra dere, çay, nehir, göl ve akarsuların denize döküldüğü yerlerde kaydedilmiştir. Yapılan dışkı analizlerine göre Avrasya su samurunun yayılış gösterdiği bölgelerde besin tercih oranlarının değişmesine karşın, genel olarak başta balık olmak üzere midye, tatlı su yengeci ve kerevit gibi omurgasız hayvanlar ile iki yaşamlı, sürüngen, küçük yapılı kuş ve memeli gibi omurgalı türlerini besin olarak tercih etmektedir.

Bu parça, aşağıdaki metin türlerinin hangisinden alınmış olabilir?

- A) Deneme B) Sohbet C) Anı
D) Fıkra E) Makale

5. ➤ Yazarın kendisiyle konuşuyormuş gibi bir üslupla kaleme aldığı yazı türüdür.
➤ Yazarın düşüncelerini ispatlama amacı yoktur.
➤ Konu bakımından bir sınırlama yoktur, herhangi bir konu hakkında yazılabilir.
➤ Türk edebiyatında en önemli temsilci Nurullah Ataç'tır.

Yukarıda bilgi verilen metin türü aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Deneme B) Sohbet C) Fıkra
D) Gezi yazısı E) Anı

6. Aşağıdakilerden hangisi tür bakımından diğerlerinden farklıdır?

- A) Bize Göre B) Beş Şehir C) Bu Ülke
D) Tek Adam E) Karalama Defteri

7. Toplumu yakından ilgilendiren güncel bir konunun değişik görüşlerdeki uzman kişiler tarafından seçkin bir izleyici önünde tartışılmasıdır. Tartışılacak konu, toplumun tümünü ya da bir bölümünü ilgilendirmelidir. Bu türde temel ilke, değişik görüşlerin eşit oranda temsil edilmesidir. Tartışmayı bir başkan yönetir. Başkan konuyu belirler, konuşmacıları tanıtır, daha sonra konuşmacılara sırasıyla söz verir. Konuşmacılar birbirlerini dikkatle dinler, gerekirse not alırlar. Başkan genellikle yapılan konuşmaları oturumun sonunda toparlayıp özetler.

Bu parçada sözü edilen sözlü anlatım türü aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Konferans B) Sempozyum C) Açık oturum
D) Münazara E) Forum

8. ----, bilim ve sanat alanlarında genel veya belirli bir tema etrafında sunum yapmak üzere bir araya gelen alan uzmanlarının topluluk karşısında gerçekleştirdikleri konuşma türlerinden biridir. Bu türde, uzman konuşmacıların sayısı, topluluk karşısında gerçekleştirilen diğer konuşma türlerinden farklı olarak çok daha fazla olabilir. Bu durumda bu türün programı, birbirine yakın içerikte 2 ile 4 arasında konuşmadan oluşan oturumlara bölünebilir.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) Konferans B) Sempozyum C) Açık oturum
D) Münazara E) Forum

9. Herhangi bir konuyu yeni ve kişisel görüşlerle ele alarak etkili bir anlatımla sunan düzyazılara ---- denir. Düşünceler kesin yargılara bağlanmaya çalışılmaz; okurun dolaylı olarak sonuca varması amaçlanır. Batı edebiyatının en tanınmış yazarları Fransız edebiyatından, bu türün kurucusu sayılan Montaigne, İngiliz edebiyatında Bacon'dur. 19. yüzyılın başlarında edebiyat dergilerinin önemli bir türü haline gelmiştir.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) Deneme B) Sohbet C) Anı
D) Fıkra E) Makale

10. Alanında uzman bir kişinin herhangi bir konu ya da olay hakkında görüş ve düşüncelerini açıklamak amacıyla hazırlıklı olarak bir grup ya da topluluk önünde yaptığı konuşmaya ---- denir. Topluluk önünde ve belli bir hazırlıkla yapılması bakımından nutukla benzerlikler gösterir. Bu türde amaç nutukta olduğu gibi dinleyicileri coşkullandırmak değil, o topluluğa bir konu hakkında bilgi vermek, bilgilendirmektir. Bu yüzden bu türün dinleyicisi belirli bir kültür seviyesine ulaşmış kişilerden oluşur. Genellikle bilim, sanat ve ekonomi konularında ve kapalı bir salonda meydana gelir.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) Konferans B) Sempozyum C) Açık oturum
D) Münazara E) Forum

11. "Yaşlandın sen artık, kocadın, yarım saat dolaşsan yoruluveriyorsun, dizlerin tutmuyor, bir de gezme sözü mü edeceksin?" diyeceksiniz. Haklısınız. Evet, yürüyemiyorum artık, çabucak bir kesiklik geliyor. Ama yaşlandım diye benim gezme, uzun uzun gezme hüyaları kurmamı da yasak edecek değilsiniz ya! Bırakın, unutuvereyim yaşlandığımı, unutayım da yaz gelince o uzun günlerde dilediğimce gezebileceğimi umayım... Hem ben ışığı, ıdıklı günleri yalnız gezmek, yürümek için sevmem ki! Bir yerde oturup çevrenize, ta uzaklara bakmanın da tadı yok mu? Gözlerinizin görebildiği bütün yerler sizindir, şu tepelerdeki ağaçlar, bir sıraya dizilmiş şu renk renk evler, şu uzaklaşan insan, şu yaklaştıkça yüzü beliren gölge, hepsi, hepsi sizindir; sizindir de değil, sizsiniz onlar...

Bu parça, aşağıdaki metin türlerinin hangisinden alınmış olabilir?

- A) Gezi yazısı B) Sohbet C) Anı
D) Fıkra E) Makale